

Tilbake i Addis

Vi er nå tilbake i Addis etter litt over to uker i Soddo. Det har vært to svært meningsfulle uker, og vi er takknemlige for muligheten til å kunne bidra i dette viktige arbeidet.

Forrige helg reiste vi til Awassa sammen med dr Ronald Tubasiime og kona Cissy. De er fra Rwanda og er som oss gjester i dette landet. Ronald er en av de fem legene i utdanning for å bli kirurg i PAACS systemet ved sykehuset i Soddo. Hans plan er å reise tilbake til Rwanda når han er ferdig utdannet kirurg, hvor han da blir eneste kirurg ved sykehuset han kommer fra.

Awassa er ikke bare en by, også en innsjø og Awassa sjøen kalles kjærlighetens innsjø. Ved parken fant vi nærmere 20 forskjellige steder hvor man kan feire bryllup. På tre av stedene var det hektiske forberedelser og tydelig at festen snart kunne begynne.

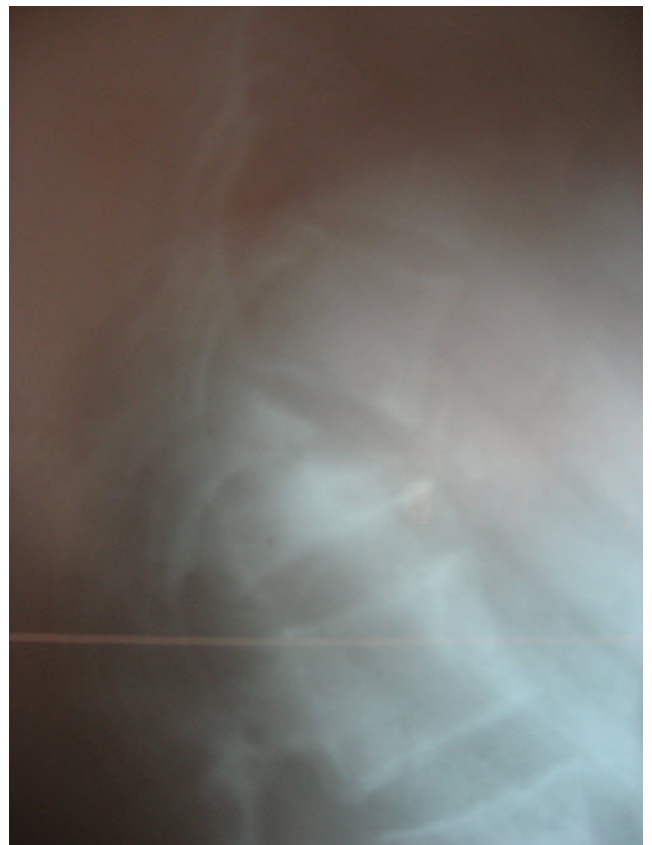
Sammen med oss til Awassa var også Gerrawork, vår venn og mekaniker ved Norsk Luthersk Misjonssamband i Addis Abeba som nå har permisjon for å drifte sitt eget firma med utleie av bil med sjåfør. Han har kjørt oss til Soddo og nå til Awassa og tilbake til Soddo før han kjørte oss til Addis Abeba på tirsdagen.

I Awassa traff i Asle Aarsland og fikk vite mer om NLMs satsning i helsemisjonsarbeidet. Det gleder meg at helsemisjonsarbeid også er en prioritert del av NLMs satsning i videre arbeid på Afrikas horn.

Søndag kveld var vi tilbake i Soddo, mandag deltok jeg på en større operasjon sammen med dr Paul og en besøkende amerikansk ortoped. En ung kvinne hadde en ødelagt ryggvirvel pga tuberkulose og denne måtte fjernes og stives av med ben-transplantat fra skinnebenet.

Operasjonen tok hele dagen, tilgangen til ryggvirvelen var gjennom et snitt i brysthulen der vi holdt vekk lungen og måtte også åpne mellomgulvsmuskelen. Dr Paul gjorde tilgangen og jeg hjalp ham med det før ortopedene overtok og gjorde selve ryggoperasjonen.

På mandag flyttet vi også en ung gutt fra intensivavdelingen til vanlig sengepost, han hadde nå ligget der i en ukes tid. Det var gledelig at han nå hadde blitt så frisk at han kunne flyttes. Denne gutten hadde fått en 100 kgs bomulls-sekk mot seg, falt og slått hodet kraftig. Han kom til sykehuset nærmest bevisstløs, uten språk, uten syn. Det viste seg raskt at han hadde fått et brudd i hodeskallen, en sprekk som gikk i midtlinjen bak ned mot ryggraden. Han tok ikke til seg mat og vi var nødt til å lage en gastrostomi, det vil si et hull i magesekken og ut hvor vi puttet inn et vanlig urinkateter som foreldrene helte suppe, te og brus inn i. Det var eneste maten han fikk i flere dager.

Det største problemet var sprekken i skallen der det til tider fosset ut cerebrospinal-væske som er den væsken hjernen og ryggmargen flyter i. Gutten fikk hjernehinnebetennelse og måtte ha kraftig antibiotika intravenøst.

Lekkasjen av cerebrospinal-væske gav seg ikke og jeg opererte ham i forrige uke. Vanligvis vil jeg lage borrehull, sage ut og fjerne en bit av skallen, reparere hjernehinnen og legge tilbake skallebiten. Dette kunne ikke jeg gjøre på denne gutten på grunn av den vanskelige plasseringen av bruddet. Under operasjonen, mens gutten lå i narkose, sendte jeg derfor en av sykepleierne ut på markedet for å kjøpe superlim. Limtuben ble vasket i alkohol, en bønn ble sendt til vår Far i himmelen og deretter limte jeg sprekken i skallen med superlim.

Bildet viser hjernekirurgen med superlim. Til opplysning må nevnes at superlim inneholder samme stoffer som også brukes som vevslim i vanlig kirurgisk praksis.

Etter en dag eller to var lekkasjen av cerebrospinal-væske minimal, gutten dro selv ut gastrostomi kateteret, begynte å spise, kunne se og kommuniserte med enkle ord til foreldrene. Nå håper jeg bare at han ikke får varige mén av den kraftige hodeskaden.

Tirsdag reiste vi til Addis sammen med Gerrawork. Gerrawork har kjøpt sin egen bil og kjører oppdrag for ulike organisasjoner. Rett før vi dro til Soddo var han ferdig med ett oppdrag nord i Etiopia en uke tidligere en planlagt slik at det passet perfekt for ham å kjøre oss til Soddo. Mens vi var i Soddo besøkte han sine slektninger i Arba Minch.

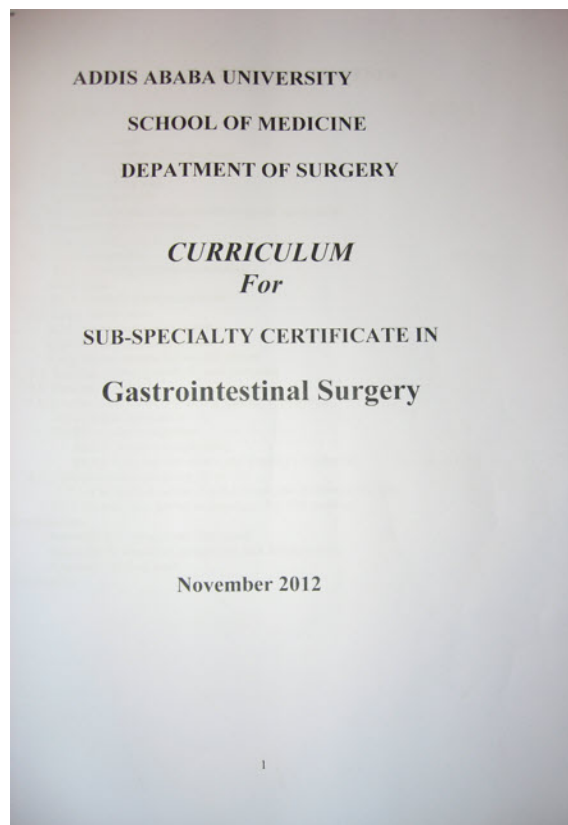

*Gerrawork og Olaf
Tesfa Tour and Travel*

Gerrawork rakk også å være med på siste finpussen av operasjonsbordet som Olaf nå har holdt på med i ett år. Endelig, etter mye strev har han nå klart å få bordet i gang igjen. Det er nå vasket og klart til å settes i drift til stor glede, spesielt for ortopedene Duane Anderson.

Turen til Addis gikk fint og tirsdag kveld var vi tilbake på SIM gjestehuset like i nærheten av Black Lion Hospital.

Onsdag og torsdag var vi igjen på besøk på Black Lion Hospital, jeg var med på visittgang og også et par operasjoner. Endelig traff jeg dr Berhanu Kotisso som dessverre er på ferie akkurat nå, han kom innom sykehuset og oppdaterte meg på planene for gastrokirurgisk spesialisering. De har nå laget plan for spesialiseringen, mye er tatt fra den norske planen som jeg har oversatt. Planen er sendt til godkjenning ved universitetet og helsedepartementet. Hvis alt går som de ønsker vil de første utdanningskandidatene var i gang i løpet av neste år og i 2016 vil Etiopia utdanne sine første gastrokirurger. Nå ønsker de også å vite mer om de norske spesialistkursene som de norske legene i utdanning må ta, slik at de kan lage og tilpasse kurs for etiopiske forhold. De ønsker også gjerne besøk av norske spesialister som kan bidra i kurs eller ved spesielle operasjoner. Alt dette får jeg ta tak i når jeg kommer hjem til Norge.

På fredag var jeg på besøk på det koreanske sykehuset hvor jeg traff dr Einar Eriksen og dr Kjell Magne Kiplesund. Planer legges for videre satsning i Etiopia. På det koreanske sykehuset traff jeg også to PAACS kirurger. PAACS har nå to utdannings-steder i Etiopia, Soddo og det koreanske sykehuset i Addis Abeba. Tanken er at legene i utdanning kan få deler av utdanningen i Soddo og deler i Addis.

Neste uke planlegger vi ikke stort annet enn litt besøk på Black Lion og litt på det koreanske sykehuset. Neste helg begynner etiopiske kirurgisk høstmøte og i forkant av det vil legene på Black Lion holde et kurs på torsdag og fredag om kikkhullskirurgi med en amerikansk foredragsholder som de også oppfordret meg til å delta på.

Ellers tar vi nok en handlerunde i dag på lørdag, vi tenker oss kanskje innom Mercato som en et av Afrikas største markedsplasser.

Olaf er i full gang på Black Lion, han forsøker å reparere autoklave maskiner og har også funnet to lignende operasjonsbord som han reparerte i Soddo. Ting går nok litt tregere her i Addis enn det gjorde i Soddo, men vi har håp om at han klarer å fikse noe på Black Lion også. Behovet for vedlikehold er enormt.

Jeg sitter nå på sengen på rommet mitt på SIM gjestehuset og skriver dette, over sengen står et Bibelvers:

"Be still and know that . . . I am God" psalm 46:10

Magen er full av god pizza, jeg og Olaf spiste lunsj, to pizza + brus til litt over 60 kroner. Vi er rike her i Etiopia, i går kveld gikk vi forbi en uteligger som sov på gaten rett utenfor gjestehuset, det er flere tiggere her i området, en med elefantsyke i foten, en med skjev rygg. Tiggere med synlige lidelser viser dem frem for å få sympati og penger, for noen dager siden gikk vi forbi en mann med et digert vannbrokk, hydrocele, som lå naken på gaten og tigget penger.

Vi har så mye å være takknemlige for, så la oss nå når det nærmer seg jul passe oss så ikke materialismen tar overhånd, men la oss ta tid til å være stille og kjenne at Herren er Gud.

Hilsen fra Addis Abeba (Ny Blomst)

Bjarte Tidemann Andersen
Olaf Raundalen

Olaf på operasjonsbordet sitt . . . .